

# L a t w e e f c h u      A w i s e s.

Mr. 25. Zettortdeenâ 21mâ Juni 1834.

## Z a u n a s   s i n n a s.

Septini no teem rasbaineekeem, kas jau no pahru gadbeem tik dauds laupischanas un waras-darbus ap Dinaburgu darriuschi, dabbuja 18tâ Mei mehnescha deenâ schinni pilsehtâ knuhtes-strahpi, un tappe tad us Siberiju subititi. Bet Deewamschehl redsams, ka bes scheem kaudarritajeem, kas jau ilgi bija sanenti un zee-tumâ turreti, wehl dauds zitti tahdi paschi blehschi tanni pussê peemiht; jo ne fenn wehl zittas ar warras = darbeem saweenotas laupischanas tur patt notikkuschas. Seemai beidsotees paschâ Dinaburgâ, fur tatschu tik dauds saldati stahw, wezzâ ahrspilsehtâ, tahdi laupitaji, kas patlaban kahdâ bohde gribbeja eelausteess, essoht no schahwuschi weenu Schihdu naktsfargu, kas lehrumu sahziis taifihit. — Seschpazmitai Mei mehnescha deenai iseijoht eelauschs zitti rasbaineekei Leischôs, Belmontes-muischâ, us pascha Kursemmes rohbescha, aplaupija disti to rendesfungu, winnu un winna peederrigus wehl neschehligi wahrdsinadami un sadraggadami. Tâpatt notikka arridsan kahdas 3 nebbelas papreetsch pee kahda Schihda frohdsineeka Leischôs ne tahli no Esarischkeem (Jeseros).

Lai Deews jell palihdt, schohs plehsigus swehrus lihds beidsamam rohkas dabbuht, ka jell tahs bailes tanni mallâ weenreis mittetohs, un gohdigi kautini tur atkal drohschi un meerigi warretu dsihwoht!

Yee Nihgas tikke ap 15tâ April addeejini (waffar-rudsi) sehti; tee stahweja jau 29tâ Mei deenâ wahrpahs. — Stary Wahzsemmes abraham wifisleelakahm uppehm, stary Neines un Dunawas (wahziffi Donau; kreewiffi: Dunai) taps kuggeschanas dehl kanawa (dsilsch un plats grahwis) no weenas us ohtru rakta.

Sprantschu=semmê, Straßburg pilsehtâ gribbeja saldata-seewa sawu wihru ar ehdeenâ mestahm nifnahm sahlehm nonahweht; schis, zittlaikôs tâ pawissam nemehhsis, schoreis sawu suppu zittu beedru traukâ falehje, un wiffi notal stipri wahji palikke. — Seemet = Amerikâ nesenn seewa nomirre, 154 gaddus wezza, Betti Prantem ar wahrdu. Dsiminuse Wahzsemmê, jau preetsch 114 gadbeem bija us Ameriku nahkuse. 120 gaddus wezza, afka palikke, 134 gaddus wezza atkal azegaismu dab-buja un redsiga palikka lihds paschas nahwes.

Baieru = semmê irr f. g. tahda skohla us-taifita, fur kruppigi, pagibuschi, wahjigi behrni nabbagu kauschu, un pawissam tahdi behrni, kam kahdi lohzekli truhkst, eetsch weegleem darbeem tohp mahziti, lai nahklaikôs spehj sawu maifi pelniht. To lai darra pee mums katrs tehws un katra mahte paschi, un lai negaida pagasta paligu. Kas klibbs, un kam abbas rohkas wesselas, warr schuht, addiht un spalwas pluhkt; kam rohkas negeld, warr rattinu miht, kamehr ohtrs, kam abbas kahjas truhkst, paweddeeni eelaisch spohlê u. t. j. pr. Bet gibstelu walliga barroschana tohs arri garrigi kruppina, un zaur to dauds der-rigi spehki, no ka pasaule ko labbu warretu bau-diht, newalkoti gull un truhp. — Dahnu-semmê teek f. g. arridsan glehbschanas-spit-tahls jeb skohla, garrigi pagrinnuscheem behreem par labbu, cetaita. Jau scha spittala ustaischanas dehl 50 tuhstoschi dahlderî kohpâ nahkuschi un ifgaddus bes ta wehl 2000 dahlderî sohliti.

Mei mehnesi Pruhschôs pee Elbing pilsehtas kruffa wiffus sehjumus fasitte semmê, tâ tâ dauds weetâs janoptauj un no jauna jasehj. Sohlehnu leels pulks tikke nosists; wezza mah-

tite warren fabausita. Kruffa bija weetahm tik leeleem gabbaleem, kà wista = pauts, atrohnama.

Kreewu = semmê pee Ladoga = esara stary teem meesteem Kefsgolm un Sarozi muischneeks par sawu paschu naudur ohstu buhwejis, fur wiffi fuggi wehtra laifà bes kahdas maksas warr eetezzeht. — Ddeffa = pilfehtà wihrs no Uenderu tautas melnas juhras sweineekeem mahza, kà buhs ihsteni filkus sablht, jo wianni tur schahdu gruntigu sablischanu ihds schim brihscham pawiffam nepratte. Melnà juhà teef filki sweijoti, kas lihds 1<sup>1</sup>/<sub>2</sub> mahrzini swerr un tik tauki, kà Uenderu = semmê pawiffam naw atrohnami.

Sprantfchu = semmê afminkall's usgahje pafschligas naudas taifitaju. Afminkall's, weenà kapsehtà putna pehrklus mekledams, eeraudsija wihrù, kas trufli apfahrt gluhnedams pee muhra fehtina dagahje un tur fo isnehme. Kad wihrs bija aisgahjis, pehrflu = mekletajs dohmaja, tur kahdus putnus useet, bet naudur atradde, kurrea pee teefahm prohweta, wiltiga effam parahdijahs. Ohtrà deenà naudas = meisters tikke pee sawa naudas = schkirsta, kurrea lihds 19,000 pranki atraddehs, fakerts un teefahm atdohts.

No Italias = semmes. Juh's, mihli lassitaji, weens ohtris laifam wehl atminnefet, kahdureisi effots dsirdejuschti woi lassijuschti par ugguns wehmeja kalneem; prohti, us Siziliassallas Etna = kalns un ne = tablu no Neapeles pilfehtas Wesuw = kalns, kas taggad pufsohtri gad-di atpakkal arri plohstjahs un par kurreem abbeem awises schurp turp sinuus dewe. No scheem abbeem Wesuw = kalns, kas 15tâ Dezember 1832trâ gaddâ warren stipri un pahw wiffu Italias = semni mamami bija trihzejis Webruar = mehnesi 1833 aprâmmen, wairs nedf ugguni ismesdams, nedf kuhpedams. Kad schahds wehmejs meeru mett, tad no tahm fahrmahm, fo wairs nespehja gluschti laukâ splaut, bet kas ismesti atkal bitteri atpakkal kriht, eefschpufswemjamas speltes taifahs kaudse no almineem, smilteem un pelneem. Ne ween ta = tabda kaudse, kas 1832 August mehnesi bija taifijufees,

bet pascha kalna ahrypuffe bija leeli plihsumi pahrpalikfuschti. Nu f. g. Mei = mehnesi tee eefscheji plihsumi irr atwehruschees par jaunahm wehmeju speltehm, tà, ka taggad eefschpufsw leelas speltes 2 masi irraid, kas ik 3 minuhetes ismett kwehlus, atkal paschâ rihkle atpakkal trihtofschus afminaus. Ahrypufsw speltes irr plihsums, 300 pehdas platts, 50 pehdas dsilfch, taifijees, fur weenumehr neganti smirdofschti duhmi augfchup kahp. Kad 11tâ Mei = mehnescha deenâ kalns stipri bija trihzejis, gahseh's no eefschejas rihkles leels wirrekta pluhdums laukâ, kursch zwôs staklôs dallijahs un kahdu juhdsu semmes aiswehlahs; ohtrâ weetâ 3 masafi wirrekta pluhdi taifni us to pufsi swehlehs, fur kamaldulensera = monastirs \*) gull. No Iota lihds 13ta Mei zehlehs duhmur = stabs no kalna gaisâ, kas gan 1<sup>1</sup>/<sub>2</sub> wersts augstumâ warreja buht un, wehja kustinahts, faules appihdehts, laif' no laifa pehrwes pahwwehrfe.

Egiptskaja portrete, \*\*) trihstuhfstofchi gaddi atpakkal taifita. — Wezzu = wezzôs laifôs Egiptes = semmê (Wrikas pafaules = dallâ) laudis pratte mironus tà eefwaidiht ar sahlehm un audeklôs eetiht, ka pawiffam piium's teem newarreja peedurtees. Tahdi lihki wehl scho baltu deenu tahdôs biieklôs, fo piraamidus fauz, nesatruppuschti atrohnami, un muzmias tohp dehwei. Daudf wianni tahdu us Giropa atwesti un dabbas = leetu krahsteklôs (museim, kà Jelgawâ useetama) tohp glabbati. — Londones ahriugu meefas = wainu augstas skoblas mahzitajs, Pifchirgju wahrdâ, faweem mahzefkeem leziju par schahdu lihka eefwaidischanu lassidams, parahdija scheem un dauds zitteem, klaufischanas labbad fanahfuschtem, Egiptskuju muniju, pirino reisi pehz 3000 gaddeem sawu daudfahrtigu apgehrtju un apwihstektu atswabinatu. Turklah't lifke preefschâ atrastu zittam

\*) Klosters, fur Kattoru muhki eefschâ dsihwo.

\*\*) Portrete irr tahda bilde, kas parahda weena sinama zilwefa gihmi; prohti, kas jukkuma gihmi ta usmahle, ka to bildi tudal par jukkumu pasihst, tas portreti irr ustajijis.

libkam us frubteem portretu, plahna (kohka-)  
ffaidâ usmahletu, kas teescham pascha nelai-  
neeka wehl gluschi wesselam gihmam weenlibd-  
ga bija un kurra pehz taisnibas wiswezzaku por-  
tretu pasaulê warr gohdeht.

Rihgâ taifahs jauna fabeedroschana dehl  
peeminnamu notiffumu farakstifchanas un  
wezzu = laifu buhschamu fakrahchanas un isgu-  
droschanas.

Ne warram arri nerunnajuschi kluffu zeest par  
jaunas eeweschanas. Parihse, ko no Enlende-  
reem tur panehmusch. Wimmas mehrkis irr,  
sapulzinacht un sagattawinacht dehl pirmas mahzi-  
schanas 2 libds 6 gaddus wezzus behrnus.  
Schahdas eerikteschanas tahs ta nosauzamas  
sales dehl pahrmitteschanas, kas atrohna-  
mas pee dauds pagasta = stohlaim Sprantschu-  
semme; — tur neturrigi wezzaki aisness sawus  
behrnus un tohs tur atstahj wissu deenu, kamehr  
paschi nemmahs saweem darbeem. Par ne ilgu  
laifu buhs ustaitas waijadfigs skaitlis tahdu  
salu tikpat pascha Parihse, ka arri eeksch masa-  
fahm pilsehtahm un meests.

Krohnstattes, Kehweles, Pehrna-  
was, Rihgas un Leepajas ohstos kohpa  
libds 30ta Mei f. g. bija 1039 kuggi eenahku-  
schi, 567 isgahjuschi. Rihgâ ween libds 7ta  
Juni 359 eenahkuschi, 264 isgahjuschi.

Andrei Beregow.

### P r a h t i n i.

#### 1. Kauna apfegga.

Dsehrajs. Krohgapappa! schodeen nemak-  
faschu; paturri prahâ.

Krohd sineeks. Kas to warr atgahdaht.  
Jau frihta-gabbals rohkâ janemin un japeerak-  
sta. (Scho fakfoht uswilke ohlekt garreem boh-  
steem un zihpureem dsehreja krust = un uswahrdu,  
mahjas weetu un parradu.)

Dsehrajs. Traks! woi tad wissam aprin-  
fam wajjaga sinnah, es tew parradâ effus?

Krohd sineeks. Taisniba tawa. Atstahji  
tah pa tam laikam paltraku (mehteli) schê, lai  
kaumu apfedsam. (Un paltraks tikke kaunam  
pahri plahthts.)

#### 2. Ustizzibas pehdigais patwehrums.

Kad pehdiga gaddsiints beigumâ Sprantschu-  
semme tee leeli nemeeri bija, wihru, Keller-  
mann ar wahrdu, wissi draugi, rabbi un pa-  
sistami bija atstahjuschi; tikfai kartuscha suns  
tam ustizzigs palikke. Kellermanns us Wahz-  
semni isgahje. Ne tahk no Tihbines pilseh-  
tas suns nosprahge un wehl schodeen tur, kur  
suns eerakts, akmins redsams kur schee wahrdi  
eekalti:

Ustizziba bij' pasudduse  
Pawissam schein no pasauls;  
Eeksch sunna firds ta padchguse —  
Ta sunna firds schê beschu es.

Uppmal Willum.

#### Teefas fluddina schanas.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes,  
ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walsis 1c. 1c. 1c.,  
tohp no Tahschu pagasta teefas wissi tee, kam taisnas  
mekleschanas pee ta Tahschu faimneeka Pehrkonu In-  
drika buhtu, kas slittas mahju kohpschanas un inwen-  
tariuma truhkuma del! no sawahr mahjahm islikts  
un par kurra mantu konkuris nolikts tappis, schein  
usaizinati, lai libds 17to Juli f. g. pee schihs pagasta  
teefas peeteizahs.

Tahschu pagasta teefa 2tra Juni 1834.

Jann Matschula Matthihs, pagasta wezzakais.  
Sontag, pagasta teefas frihweris.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes,  
ta Patwaldineeka wissas Kreewu Walsis 1c. 1c. 1c.,  
tohp no Wehrgalles un Debbes pagasta teefas wissi  
tee, kam taisnas prassischanas pee ta Wehrgalles faim-  
neeka Meschgallu Andreija ur pee ta Debbes faimneeka  
Bruschu Janna buhtu, kas sawas mahjas pee inwen-  
tariuma truhkuma magasihnes un zittu parradu labbad  
wairs ne spehdami waldbht, atdemusch, un par kurru  
mantu schinni deenâ konkurse nospreesta, scheinan ai-  
zinati un safaukti, lai diwju mehneschu starpâ, probti  
libds 4to Augusta f. g., kas tas weenigais un isflehg-  
schanas termihns buhs, woi paschi woi zaur weetnee-

feem, für tabdi pceenemami, pee schihß pagasta teefas pceetizahß, un tad sagaida, fo schi teefa pehz lif-kumeem spreedihß. To buhß wehrâ nemt.

Wehrgalles un Webbes pagasta teefa 4tâ Juni meh-  
nescha 1834. 3

+++ Leies Strahpe Ehrnest, pagasta wezzakais.

(Nr. 31.) D. E. Bettmann, pagasta teefas frihweris.

\* \* \*

Us pawehleschanu tahß Reiseriffas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsis ic. ic. ic., tohp no Uggahles pagasta teefas wiffi parradu deweji, kam taifnas prassifchanas pee ta Uggahles fainneeka Sahbaku Kristappa, kas sawas mahjas inventariuma truhkuma un parradu dehl nespehdams ilgaki waldisht, muifchas waldischanai atdohd, par kuru mantu arri konkurse spreedta, usajinati, lai wiswehlaki lihds 3oto Juli f. g. pee schihß pagasta teefas pceetizahß, ar to pamahzifchanu, kad pehz schi termina wiffa mellefchana walti buhß.

Uggahles pagasta teefa 4tâ Juni 1834. 3

(Z. S.) +++ Rumneck Mattihß, pagasta wezza-  
fais.

(Nr. 30.) Karl Freyberg, pagasta teefas frihweris.

No Dhsolu muifchas pagasta teefas tohp wiffi tee, kam kahdas taifnas prassifchanas pee tahß atlikfufchas mantas ta nomirruscha Krohna Libawes muifchas kalpa Wukku Jurra buhtu, usajinati, lai wiswehlaki lihds 24to Juhni f. g. ar sawahni parahdischanahm par schahdahm prassifchanahm pee Dhsolu muifchas pagasta teefas pceetizahß; jo wehlaki neweens wairß netaps pceenemtß.

Dhsolu muifchas pagasta teefa 20tâ Mei 1834. 1

+++ Danken Mahrtin, preefchetais.

(Nr. 164.) Jeannot Grosset, pagasta teefas frihweris.

### Z i t t a f l u d d i n a f c h a n a.

Ta Zahschu muifchas pollize usajina wiffus tohß, kas pee Zahschu dsintas muifchas peeraktiiti, un arr usnemfchanas sihmes no ta rutta tahß astotas rewifiones dabbutufchi, ohtru reifi tahß sihmes schepat preefschâ rahdisht, ka ta augfcham teifka muifchas pollize sinnah warr, woi neweens islaifst jeb aidmirstis tappiß. Kas lihds 15to Juhli f. g. nebuß sawas sihmes rahdijufchi, paschi buhß wainigi kad strahpe kluhß.

Zahschöß 2trâ Juni 1834. 2

### Naudas, labbibas un prezzu tirgus us plazzi. Rihgê tanni 4tâ Juni 1834.

	Sudraba			Sudraba	
	naudâ.	Rb. Rp.		naudâ.	Rb. Rp.
3 rubli 60½ kap. papihru naudas gelbeja	1	—	1 pohß kamepu . . . tappe maksahß ar	—	70
5 — papihru naudas . . . —	1	38	1 — linnu labbakas furtes — —	2	40
1 jauns dahlderis . . . —	1	32	1 — — flittakas furtes — —	2	20
1 puhß rudsu . . . tappe maksahß ar	1	35	1 — tabaka . . . — —	1	—
1 — kweefchu . . . — —	1	80	1 — dselses . . . — —	—	65
1 — meefchu . . . — —	1	—	1 — sweesta . . . — —	2	—
1 — meefchu = putrainu — —	1	50	1 muzza filku, preefchu muzzâ — —	5	50
1 — ausu . . . — —	—	65	1 — — wihfchenu muzzâ — —	5	75
1 — kweefchu = miltu — —	2	20	1 — farkanas fahls . . . — —	6	—
1 — bihdeletu rudsu = miltu — —	1	70	1 — rupjas leddainas fahls — —	5	—
1 — rupju rudsu = miltu — —	1	35	1 — rupjas baltas fahls — —	4	15
1 — sirnu . . . — —	1	40	1 — smalkas fahls . . . — —	4	—
1 — linnu = sehklas . . . — —	2	20	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un warra nauda stahw ar papihres naudu weenâ maksâ.		
1 — kamepu = sehklas . . . — —	1	50			
1 — kimmenu . . . — —	5	—			

### B r i h w d r i e e h t.

No juhrmallas-gubernementu augstas waldischanas puffed: Hofrath von Braunschweig, graham, pahrluhkotais.